



КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Історико-філософський факультет

Кафедра філософії

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ФІЛОСОФІЇ ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ
Відділення релігієзнавства

МОЛОДІЖНА АСОЦІАЦІЯ РЕЛІГІЄЗНАВЦІВ

«КИЇВСЬКІ ФІЛОСОФСЬКІ СТУДІЇ-2018»

*Матеріали наукової конференції
17-18 травня 2018 року*

Тези доповідей

м. Київ
2018

УДК 101.1(08)
ББК ЮЯ43
Ф 56

*Рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради
Історико-філософського факультету
Київського університету імені Бориса Грінченка
(протокол № 9 від 19 .04.2018)*

Редакційна колегія:

*Александрова О.С. – доктор філософських наук, професор
Додонов Р.О. – доктор філософських наук, професор
Горбань О.В. – доктор філософських наук, професор
Додонова В.І. – доктор філософських наук, професор
Ломачинська І.М. – доктор філософських наук, професор
Филипович Л.О. – доктор філософських наук, професор
Шепетяк О.М. – доктор філософських наук, доцент*

Ф 56 **Київські філософські студії** [Текст]: Матеріали наукової конференції (м. Київ, 17-18 травня 2018 р.) : тези доповідей / за заг. ред. проф. Р.О. Додонова. – Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2018. – 221 с.

Збірник містить тези доповідей і виступів учасників наукової конференції «Київські філософські студії», яка відбулася в Київському університеті імені Бориса Грінченка 17-18 травня 2018 року. У поданих матеріалах висвітлено широке коло актуальних проблем сучасної гуманітаристики, зокрема таких її галузей як: історія філософії, соціальна і політична філософія, філософія культури, етика, естетика, релігієзнавство, філософія освіти, політологія тощо. Збірник адресовано науковцям, викладачам вищої школи, аспірантам, докторантам, студентам, усім, хто цікавиться розвитком філософської думки. Матеріали подані в авторській редакції. Відповідальність за грамотність, науковий і літературний зміст, достовірність фактів і посилань несуть автори тез.

Зміст
СЕКЦІЯ 1.

**ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКА КЛАСИКА:
РЕЦЕПЦІ ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЇ**

<i>Антонова Валерія.</i> ВЧЕННЯ Б. ПАСКАЛЯ І Б. СПІНОЗИ ПРО ПРИРОДУ ЛЮДИНИ	7
<i>Гололобова Катерина.</i> ФІЛОСОФСЬКА СПАДЩИНА ОМАРА ХАЙЯМА	10
<i>Додонов Роман.</i> «ПОСТМОДЕРНІЗМ – СТАРШИЙ БРАТ ПОСТПРАВДИ»	13
<i>Ємельяненко Ганна.</i> ОНТОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ЕКЗИСТЕНЦІАЛЬНОГО ХРИСТИЯНСТВА М. БЕРДЯЄВА	16
<i>Ковальська Леся.</i> ФЕНОМЕН ІСТОРИЧНОГО ДЖЕРЕЛА: МЕТОДОЛОГІЙНІ РЕФЛЕКСІЇ	18
<i>Лазебник Катерина, Тур Микола.</i> ПОСТМОДЕРНІСТСЬКІ НОВАЦІЇ В ІСТОРИОГРАФІЇ: ЛІНГВІСТИЧНИЙ РЕДУКЦІОНІЗМ	22
<i>Омельченко Юрій.</i> ФІЛОСОФІЯ ІСТОРІЇ МІГЕЛЯ ДЕ УНАМУНО	25
<i>Растівський Ігор.</i> ФЕНОМЕН ТВОРЧОСТІ У ФІЛОСОФСЬКІЙ КОНЦЕПЦІЇ АНРІ БЕРГСОНА	26
<i>Туренко Олег.</i> ПРИНЦИПИ СИМЕТРІЇ СУСПІЛЬНИХ КОМПОНЕНТІВ У ДОКТРИНІ Й. АЛЬТУЗІЯ	29
<i>Харченко Владислав.</i> ВІРТУАЛЬНА РЕАЛЬНІСТЬ: ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКІ ВИТОКИ ПОНЯТТЯ	32
<i>Чвірова Христина.</i> ФІЛОСОФІЯ ІСТОРІЇ І. КАНТА ЗА ТВОРОМ «ІДЕЯ ЗАГАЛЬНОЇ ІСТОРІЇ З ВСЕСВІТНЬО-ГРОМАДЯНСЬКОЇ ТОЧКИ ЗОРУ»	35

СЕКЦІЯ 2.

СОЦІОКУЛЬТУРНІ ПАРАДИГМИ СУЧАСНОСТІ

<i>Авраменко Анастасія.</i> СОЦІАЛЬНИЙ СТЕРЕОТИП ЯК ФЕНОМЕН СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	39
<i>Безпрозванна Тетяна.</i> САМОІДЕНТИФІКАЦІЯ ЛЮДИНИ В КОНТЕКСТІ ГРОШОВИХ ЦІННОСТЕЙ	42
<i>Вождай А.І., Прилуцька Ю.Ю.</i> ФЕНОМЕН ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ В КОНТЕКСТІ ФІЛОСОФІЇ ІМІДЖУ	45
<i>Гортинич Людмила.</i> СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ ТА КУЛЬТУРНІ ПРОЦЕСИ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	48
<i>Гортинич Ольга.</i> СОЦІОЛОГІЯ DIGITAL ЯК ПОТРЕБА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЕПОХИ	50
<i>Гуменюк Марія.</i> ДІАЛОГ ТА КОНФЛІКТ ЯК ФОРМА ВЗАЄМОДІЇ СУЧАСНИХ ЦИВІЛІЗАЦІЙ	53
<i>Добровольська Валерія.</i> ІДЕЯ РЕКЛАМНОГО ПОВІДОМЛЕННЯ ЯК СПОСІБ МАНІПУЛЯЦІЇ ЦІЛЬОВОЮ АУДИТОРІЄЮ	59
<i>Додонова Віра.</i> ІСТОРИЧНА ТРАВМА В ФОКУСІ ПРОБЛЕМАТИКИ СОЦІАЛЬНОЇ ФІЛОСОФІЇ	63

<i>Ковальський Григорій.</i> КОНЦЕПЦІЯ МИРУ В СВІТЛІ ВІЙНИ НА СХОДІ УКРАЇНИ	65
<i>Колінько Марина.</i> ФЕНОМЕНОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ	69
<i>Король Марина.</i> ОСНОВНІ ПІДХОДИ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДИСКУРСУ	73
<i>Меніг Лариса.</i> СОЦІОКУЛЬТУРНІ ОБМЕЖЕННЯ ГЕНДЕРНИХ МІФІВ	76
<i>Міняйло Артем.</i> ЕКЗИСТЕНЦІЙНІ ПРОБЛЕМИ НАСЕЛЕННЯ МЕГАПОЛІСІВ	81
<i>Мовчан Михайло.</i> ПРОБЛЕМА СТРАХУ В СТУДЕНКОМУ СЕРЕДОВИЩІ	84
<i>Набережна Дар'я.</i> АНАЛІЗ СИСТЕМИ СУСПІЛЬНИХ ДЕВІАЦІЙ СУЧАСНОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ УКРАЇНИ	88
<i>Назаренко Дмитро.</i> АНТРОПОЛОГІЧНІ ВИМІРИ ТЕХНОСВІТУ	91
<i>Панькова Оксана.</i> СВІТОГЛЯДНІ ТА ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ	94
<i>Патук Тетяна.</i> ІНТЕЛІГЕНЦІЯ ЯК СУБ'ЄТ ФОРМУВАННЯ СУСПІЛЬНОЇ ЗЛАГОДИ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	97
<i>П'ятницький Андрій.</i> ВІРТУАЛЬНА ЕКОНОМІКА ЯК СКЛАДОВА СУЧАСНОГО ВІРТУАЛЬНОГО ПРОСТОРУ	100
<i>Тарнавська Алла, Купрій Тетяна.</i> ГАСТРОНОМІЯ В ОСОБИСТІСНОМУ, НАЦІОНАЛЬНОМУ ТА ГЛОБАЛЬНОМУ СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ДИСКУРСІ	102
<i>Тур Микола.</i> ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ В ТЕНЕТАХ ІСТОРИОГРАФІЇ: ПОТЕНЦІАЛ ПРОДУКТИВНОСТІ І ЗАГРОЗ	106
<i>Щербакова Ніна.</i> ФІЛОСОФСЬКИЙ ДИСКУРС ТРАНСФОРМАЦІЇ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ УКРАЇНИ	109

СЕКЦІЯ 3.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОСОФІЇ КУЛЬТУРИ, ЕТИКИ ТА ЕСТЕТИКИ

<i>Горбенко Катерина.</i> КАТЕГОРІЯ СПРАВЕДЛИВОСТІ В ЕТИЦІ І. КАНТА	112
<i>Іванишина Марина.</i> ЕТИКА НАСИЛЬСТВА І НЕНАСИЛЬСТВА	117
<i>Іванова Олександра.</i> ЕСТЕТИЧНА ОБ'ЄКТИВАЦІЯ ДУХОВНОСТІ В ФІЛОСОФІЇ К. ФІДЛERA	118
<i>Ломачинський Богдан.</i> РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ У ОСОБИСТОСТІ В СИСТЕМІ РЕЛІГІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	121
<i>Майстренко Олена.</i> АКсіОЛОГІЧНА ПАРАДИГМА ЕТИКИ СПРАВЕДЛИВОСТІ	124
<i>Макаренко Лідія.</i> ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ СТЕРЕОТИПІВ. ЇХ ВИДИ, ФОРМИ ТА ВПЛИВ НА СУСПІЛЬСТВО	125

<i>Мозохіна Єлізавета, Овсянкніа Людмила.</i> ФІЛОСОФІЯ БАЙДУЖОСТІ: СУЧАСНА ПОЗИЦІЯ ЛЮДЕЙ ЧИ ЗАХИСНА РЕАКЦІЯ?	127
<i>Ніколенко Ксенія.</i> ОСОБЛИВОСТІ КРЕАТИВНОСТІ В СФЕРІ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	130
<i>Томаш Ян, Ковальчук Наталія.</i> ФЕНОМЕН ВІДЧУЖЕННЯ В КОНЦЕПЦІЇ ДІАЛОГУ МАРТИНА БУБЕРА	133
<i>Чайка Ірина.</i> РЕФЛЕКСІЯ ЯК КОМУНІКАТИВНИЙ ПРОЦЕС	135

СЕКЦІЯ 4.

БУТТЯ РЕЛІГІЇ В УКРАЇНСЬКОМУ СОЦІУМІ

<i>Гончаренко Дмитро.</i> СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ БІДНОСТІ І БАГАТСТВА В РОБОТАХ СХІДНО- І ЗАХІДНОХРИСТІЯНСЬКИХ БОГОСЛОВІВ СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ	138
<i>Гребенюк Петро.</i> ПРО ЗНАЧЕННЯ РЕЛІГІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ	141
<i>Ковальчук Наталія.</i> КИЇВ ЯК ЦЕНТР СВЯТОСТІ	143
<i>Лазебник Катерина.</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВІРТУАЛЬНОГО У РЕЛІГІЙНОМУ ВИМІРІ	144
<i>Логвиненко Марина.</i> СУТНІСТЬ КАТЕГОРІЇ САКРАЛЬНОГО У РЕЛІГІЙНІЙ ЕСТЕТИЦІ	147
<i>Ломачинська Ірина.</i> ІДЕЯ ПОДВИЖНИЦТВА У ПРАВОСЛАВНІЙ ТРАДИЦІЇ	149
<i>Ломачинська Світлана.</i> ФЕНОМЕН РЕЛІГІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ СУЧАСНОСТІ	153
<i>Лукаш Іван.</i> ТРАДИЦІОНАЛІСТСЬКІ ПРАВОСЛАВНІ МЕДІА: ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ	155
<i>Серєбряков Сергій.</i> ТРАНСФОРМАЦІЯ ІДЕЇ ШАМАНІЗМУ В РЕАЛІЯХ СУЧАСНОСТІ	157
<i>Титаренко Віта.</i> РЕЛІГІЙНА ІДЕНТИЧНІСТЬ ЯК ПРОБЛЕМА СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	161
<i>Тищенко Андрій.</i> ЛОКАЛЬНИЙ ВПЛИВ РЕЛІГІЙНОГО ЧИННИКА НА СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНЕ СЕРЕДОВИЩЕ МІСТА	163
<i>Khrypko Svitlana.</i> A WIDOW'S IMAGE ON THE BIBLE PAGES	164
<i>Шепетяк Оксана.</i> РІЗНОМАНІТТЯ І БАГАТОГРАННІСТЬ ХРИСТІЯНСЬКОГО СХОДУ	169
<i>Шепетяк Олег.</i> ХРИСТІЯНІЗАЦІЯ ЗАХІДНИХ СЛОВ'ЯН	172

СЕКЦІЯ 5.

ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ ТА СУЧАСНИЙ ОСВІТОЛОГІЧНИЙ ДИСКУРС

<i>Dyakovskaya Galyna.</i> MODERN DISCOURSE OF UKRAINIAN EDUCATION	176
<i>Овсянкніа Людмила.</i> ДОСЛІДЖЕННЯ НАПРЯМІВ ВПЛИВУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА НА ПРОЦЕС	

МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТИ	177
<i>Прохорчук Віра.</i> ФІЛОСОФІЯ ДИТИНОЦЕНТРИЗМУ В ПРОСТОРИ АКСІОЛОГІЇ ОСВІТИ	180
<i>Iatsenko Ganna.</i> THE INFLUENCE OF RESPONSIBILITY CONCEPT ON MODERN PHILOSOPHICAL AND EDUCATIONAL CONTENT	184

СЕКЦІЯ 6.

ФУНДАМЕНТАЛЬНИЙ ТА ПРИКЛАДНИЙ ВИМІРИ ПОЛІТИЧНОЇ НАУКИ

<i>Aleksandrova Olena.</i> SOCIAL POLICY OF THE STATE AS A FACTOR OF PROVIDING SOCIAL STABILITY IN CONDITIONS OF MODERN CHANGES OF ARAB WORLD	188
<i>Бібік Олександра.</i> ТРАНСФОРМАЦІЯ ІДЕОЛОГІЇ ПАНАЗІАТИЗМУ В ЯПОНІЇ ПІСЛЯ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ	189
<i>Білецький Віталій.</i> РЕФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ІНСТИТУТІВ У КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	191
<i>Бузаров Андрій.</i> МОВНА ПОЛІТИКА В КРАЇНАХ АРАБСЬКОГО МАГРИБУ	195
<i>Гортинич Григорій.</i> ВИЗНАЧЕННЯ НЕДРУЖНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВПЛИВІВ	198
<i>Додонов Данило.</i> РАЦІОНАЛЬНІСТЬ ПОВЕДІНКИ ПОЛІТИЧНИХ АКТИВІСТІВ (за результатами соціологічного опитування)	200
<i>Jamie Allan.</i> DISMANTLING OF THE MONUMENT AND MEMORIALS AS A MANIFESTATION OF DECOMMUNISATION IN UKRAINE	203
<i>Колесник Артем.</i> АВТОРИТАРНА ОСОБИСТІТЬ ЯК ФЕНОМЕН ЄВРОПИ ХХ СТ.	204
<i>Малецька Марія.</i> ПРЕКАРИЗАЦІЯ МОЛОДІ В УКРАЇНІ: ПОЛІТОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ	207
<i>Оксютенко Ігор.</i> СУСПІЛЬСТВО КОНТРОЛЮ В СВІТОВІЙ МЕРЕЖІ	210
<i>Панасюк Леонід.</i> ПЕРСПЕКТИВИ ТА ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ПОЛІТИЧНОЇ НАУКИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ	212
<i>Хіжінська Яніна.</i> ПОЛІТИЧНА УЧАСТЬ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ	214
<i>Тимофєєва Галина.</i> АКСІОЛОГІКА ІДЕОЛОГІЧНОЇ ІНВЕРСІЇ СМISЛУ: ВІД РОЗСУДКОВОЇ УПЕРЕДЖЕНОСТІ ДО ПРЯМОЇ МІФОТВОРЧОСТІ	217

Католицькою Церквою. В історії були періоди, коли єдність відновлювала ціла Ассирійська Церква Сходу, Сиро-Малабарська Церква, Ефіопська Церква та інші. Однак різноманітні політичні обставини перешкоджали збереженню єдності. В повному складі єдність із Апостольською Столицею зберегла тільки Маронітська Церква. Важливим висновком, на який настановує аналіз історичних подій цих Церков, є те, що Східні не-ортодоксальні Церкви єдналися тільки з Католицькою Церквою. Натомість, історії невідомі випадки, коли би ці Церкви намагалися об'єднатися з Церквами візантійської традиції, за винятком деяких безрезультатних спроб розпочати діалог. Головною причиною небажання об'єднуватися з Церквами візантійської традиції і успішність спроб відновити єдність із Католицькою Церквою полягала в тому, що в межах Католицької Церкви Східні не-ортодоксальні Церкви змогли зберегти свою ідентичність, богослужбову мову та літургійний обряд, а об'єднання з Церквами візантійської традиції передбачало би прийняття візантійських обрядів і благочестя.

Література

1. Hartmann G. Daten der Kirchengeschichte. Wiesbaden: Marixverlag, 2013. 189 S.
2. Hage W. Das orientalische Christentum. Stuttgart: Kohlhammer, 2007. 459 S.
3. Fischer R. Religiöse Vielfalt im Vorderen Orient: Eine Übersicht über die Religionsgemeinschaften des Nahen Ostens. Oberdorf: Piscator, 1991. 117 S.
4. Charwath Ph. Kirchengeschichte: Ein Lesebuch. Berlin: Holtzbrinck, 2011. 959 S.

Шепетяк Олег

*доктор філософських наук, доцент,
професор кафедри філософії*

*Історико-філософського факультету
Київського університету імені Бориса Грінченка*

ХРИСТІЯНІЗАЦІЯ ЗАХІДНИХ СЛОВ'ЯН

Визначальне значення для християнізації слов'ян мала місія Солунських братів Кирила і Методія. Два брати народилися у грецькому місті Солунь у родині слов'янських іммігрантів або греків, які знали слов'янську мову. Старший брат, народжений у 815 році, отримав ім'я Михаїл, а молодший, народжений у 827 році, – Константин. Ставши монахами, вони отримали чернечі імена: Михаїл отримав ім'я Методій, а Константин – Кирило. Обоє братів навчалися і викладали у Константинополі. Кирило ввійшов у історію як високоосвічений богослов.

Близько 860 року їм була доручена дипломатична місія до хозар. По дорозі вони відвідали Крим, у якому віднайшли мощі Папи Климента. Після хазарської місії Патріарх Фотій скерував Кирила і Methodia на місію до Моравії, в рамках якої вони створили слов'янський алфавіт (кирилицю). Місія Солунських братів до Моравії увінчалася успіхом. Відомо, що латинські місіонери обвинуватили їх в ересі перед Папою Миколою I Великим. Папа викликав їх до Риму для оправдання. Але доки вони приїхали у 867 році, Папа вже помер. Братів приймав наступний Папа Адріан II, який благословив використання слов'янської мови у богослужбових текстах. Папа іменував Methodia великоморавським архієпископом, а Константин залишився в Римі в монастирі під іменем Кирило. Так, Моравія охрестилася завдяки праці Кирила і Methodia. Моравія як держава сформувалася у VIII столітті на території сучасної Східної Чехії. У 906 році останній моравський князь Моймир II загинув у бою з угорцями. Натиски угорців знищили Моравію. Більшість її території увійшли у склад Чехії, формуючи її східну історичну область.

У той час формувалась державність у Чехії. Чеське плем'я завоювало сусідні племена, і в X столітті виникло Чеське князівство, яке зі Заходу і зі Сходу оточувалось християнськими країнами. У 845 році чотирнадцять чеських вельмож відправились у Регенсбург, де прийняли Хрещення, однак ця подія не стала початком офіційної християнізації Чехії. У 880-х роках Моравія поширила свою владу над Чехією, й у 883 році відбулось Хрещення чеського князя Борживоя I (Bořivoj I) і його дружини княгині Людмили (Ludmila). Ця подія суттєво сприяла поширенню християнства в Чехії. Син і наступник Борживоя I, Спитігнев I (Svatiňněv I), який правив у 894-915 роках, також став християнином. Оскільки Спитігнев не залишив дітей, трон успадкував його брат Вратислав I (Vratislav I), який правив тільки короткий час у 915-921 роках. Його дружина Драгомира (Drahomíra) була язичницею і противницею християнства. На момент смерті Вратислава, його син і спадкоємець Вацлав (Václav) був ще підлітком. Між княгинями Людмилою і Драгомирою розгорілася боротьба за вплив на Вацлава. Ця боротьба мала передовсім релігійний характер, оскільки княгиня Людмила, бабця Вацлава, була християнкою, і намагалася виховати його християнином, а Драгомира, мати Вацлава, була язичницею, і прагнула відтягти його від християнства. Ця боротьба врешті стала причиною вбивства Людмили. Незважаючи на старання Драгомири, Вацлав став побожним християнином. У 924 році Вацлав успадкував корону. Він активно поширював християнство, розбудовував храми і монастирі. Від часу правління Вацлава християнство стало державною релігією Чехії. У 935 або 936 році його вбив брат Болеслав I Грізний (Boleslav I Ukrutný), який опирався на підтримку язичницької аристократії, яка, хоч і була нечисельною, втім все ще існувала. Однак, коли Болеслав після вбивства Вацлава, став князем, він покаявся у вчиненому, прийняв християнство та переніс мощі Вацлава до Собору святого Віта у Празі, збудованого Вацлавом. Сьогодні Вацлав вшановується як святий. Оскільки

Моравія прийняла християнство у візантійському обряді, то цей обряд проникав до Чехії. Однак уже в XI столітті Чехія потрапила під владу Польщі і Німеччини, що сприяло домінуванню римського обряду, а врешті й повному витісненню візантійського обряду у Церкві Чехії.

Територія сучасної Польщі організувалась у єдину державу в час правління першого польського князя *Мешка I* (Mieszko I) з династії П'ястів, який князував у 960-992 роках. Мешко став князем половців, але, володіючи величезним державотворчим талантом, він об'єднав Польщу, включивши в неї Велику Польщу з центром у Познані, Мазовію з центром у Варшаві, частину Сілезії з центром у Вроцлаві (інші частини Сілезії належать Німеччині та Чехії), більшу частину Померанії з центром у Щеціні (інша частина Померанії належить Німеччині) та інші землі. Об'єднавши Польщу, Мешко I перетворив її у могутню державу. Ще одним важливим досягненням Мешка I було Хрещення Польщі. Вирішальну роль у цьому процесі відіграло прагнення князя уніфікувати релігію та культуру поляків. Водночас Мешко був зацікавлений у входженні Польщі в європейський культурний простір. У 965 році Мешко одружився з чеською принцесою Дубравкою (Doubravka), яка була християнкою. Вже наступного року, тобто у 966 році, Мешко I охрестився в римському обряді. З моменту Хрещення князя християнство було проголошене державною релігією і швидко поширювалося на теренах Польщі, витісняючи язичництво. Син Мешка Болеслав I Хоробрий (Bolesław I Chrobry) успадкував княжий трон у 992 році, і за час свого правління значно розширив свої володіння. У 1025 році Болеслав став першим королем Польщі. Династія П'ястів правила Польщею до 1385 року, уступивши трон Ягелонській династії внаслідок Кревської унії. З усіх сьогоднішніх польських земель найпізніше християнство прийняла Померанія. Вона хрестилася внаслідок місійних подорожей Отто Бамберзького 1124 і 1128 років, і остаточного утвердження християнства у 1168 році завдяки праці Абсалона Роксильського.

Важливим моментом поширення християнства у Східній Європі була християнізація Болгарії. Переселення слов'янських народів на Балканський півострів дало початок формування Першого Болгарського царства (Перво българско царство), яке існувало у 681-1018 роках. Оскільки болгари ділили Балканський півострів з Візантією, то вся історія царства була історією постійних війн із греками. Воєнні протистояння і торгові зв'язки сприяли поширенню християнства в Болгарії. Врешті, у 865 році болгарський цар Борис I прийняв християнство і хрестив Болгарію. Ці події збіглися у часі з місією Кирила і Методія, яких Борис I підтримував. Військові протистояння греків і болгар поступово перетворилися в рутину, оскільки жодна зі сторін конфлікту не мала достатньої сили, щоби здолати противника. Ситуація вирішилась тільки тоді, коли в конфлікт втрутився київський князь Святослав Хоробрий. Він у 968 році завоював Північно-Східну Болгарію, чим послабив і болгарську, і свою армію. Це дало можливість візантійському імператору Івану Цимісію здолати болгар і

русичів, та приєднати Болгарію до Візантії. Щоби зберегти завойовані землі імператор занижував податки для болгар і надавав їм найрізноманітніші привілеї, а Болгарська Церква змогла зберегти свою незалежність від Константинопольського Патріархату. У 1018 році Болгарія повністю втратила незалежність. Незважаючи на недовговічність Першого Болгарського Царства, християнська Болгарія мала величезний вплив на культуру Східної Європи, особливо Київської Русі. Коли князь Володимир у 988 році хрестив Русь, в Болгарії вже існувала тривала християнська традиція. Оскільки Болгарія була слов'янською країною, то саме її Церква забезпечувала Русь духовною і богослужбовою літературою та духовенством.

Література

1. Markiewicz S. Państwo i Kościół w Polsce. Warszawa: Krajowa Agencja Wydawnicza, 1984. 256 st.
2. Дурковић-Јакшић Љ. Митрополија црногорска никада није била аутокефална. Београд-Цетиње: Свети архијерејски синод Српске православне цркве, Митрополија црногорско-приморска, 1991. 90 с.
3. Николова Б. Неравният път на признанието. Канонично положение на Българската църква през Средновековието. София: Гутенберг, 2001. 142 с.
4. Събев Т. Самостояйна народностна църква в Средновековна България. София: Синодално издателство, 1987. 436 с.